

Bestuursverslag 2023

Inhoud

Inleiding.....	3
Algemene Kerkenraad	3
Inleiding.....	3
Onderwerpen in 2023	4
Terugkerende agendapunten uit de jaarcyclus	5
Stek.....	5
Kennismaking met predikanten/kerkelijk werkers en hun werk.....	5
Beroepingswerk	5
AK commissies en initiatieven.....	6
Externe relaties.....	6
Vernieuwing structuur	7
College van Kerkrentmeesters	8
Samenstelling College van Kerkrentmeesters	8
Geldwerving en ledenadministratie	9
Personeelszaken.....	9
Gebouwenbeheer.....	11
Abdijkerkhof	11
Archieven en kunstbezit	11
Kerkelijk Bureau	11
Financiële gang van zaken.....	12
Vergelijking begroting - jaarrekening	12
Toelichting incidentele en overige baten en lasten.....	12
Toevoegingen en onttrekkingen.....	13
Financieel beleid	13
Financiering van kerkelijke activa.....	13
Continuïteitsreserve	13
Belegbaar vermogen	13
Beleggingsadvies commissie (BAC) <i>Bezetting beleggingscommissie</i>	14
Toekomstparagraaf	16
Overige onderwerpen	17
Grote Kerk	17
Kloosterkerk	17
Exoduskerk	17
Tot besluit	18
Bijlagen:.....	19
Lijst van AK leden en overige deelnemers (31/12/2023)	19
Jaarverslag archiefwerkzaamheden 2023	20

Inleiding

Het jaar 2023 betekende het tweede jaar van de oorlog in Oekraïne. Hier kwam de oorlog tussen Israël en Hamas in oktober bij. Den Haag is de internationale stad van vrede en recht. De aanwezigheid van het internationaal Gerechtshof zorgt ook dat er vanuit Den Haag uitspraken en onderzoeken worden verricht naar wereldwijde conflicten. Vanuit de kerken is er gebeden voor Vrede. Zoals op 11 oktober samen met de Raad van Kerken bij het Vredespaleis.

Op het kerkelijk bureau namen we na 48 jaar afscheid van Boyke Shaik Roestali, die met welverdiend pensioen ging. Sandra de Vreede-Smid, hoofd van het kerkelijk bureau, vond ook na 9 jaar een andere mooie uitdaging. We zijn dankbaar voor alles wat zij voor de Protestantse Kerk in Den Haag hebben gedaan.

De afgelopen jaren is er veel tijd geïnvesteerd in het bepalen van de nieuwe financiële kaders van onze kerk. Twee werkgroepen hebben zich over de plannen gebogen en de uitwerking is ook uitvoerig aan de wijkgemeenten voorgelegd. Het is ook mooi om te kunnen melden in dit bestuursverslag dat de nieuwe financiële architectuur in de AK-vergadering van 20 november jl. is goedgekeurd. De duur van de gesprekken laat zien dat het geen gemakkelijke opgave was om met elkaar nieuwe spelregels af te spreken voor de financiën. In goed overleg streven we daarom de komende vijf jaren naar een beheersbaar tekort van maximaal €500.000 per jaar. De komende jaren willen we dit tekort financieren uit de reserves. We willen op die manier het vermogen proactief en verstandig inzetten. Hiermee sluiten we aan bij het landelijke beleid van werkzaam vermogen.

Algemene Kerkenraad

Inleiding

De Algemene Kerkenraad rondde in 2023 een intensief proces rond de vernieuwing van de financiële architectuur af. Het betrof een proces dat in februari 2018 begon met de oprichting van de eerste financiële commissie en uiteindelijk in november 2023 uitmondde in de vaststelling van de diverse documenten. De leden van de beide financiële werkgroepen, het college van kerkrentmeesters, de wijkkerkenraden en de algemene kerkenraad hebben veel tijd en energie in dit proces geïnvesteerd. We hopen dat dit ook leidt tot een goede basis om in de nabije toekomst moeilijke beslissingen samen te kunnen nemen en ook samen te kunnen dragen.

We kunnen makkelijk verdrinken in al deze en andere organisatorische en financiële kwesties. We hebben tegelijkertijd ook van doen met meer fundamentele uitdagingen. We worstelen met grote maatschappelijke vragen. Zonder ook maar te streven naar volledigheid noemen we de aanhoudende oorlog in Europa, de escalatie in het conflict in het Midden-Oosten, de klimaat- en natuurcrisis en alles wat er speelt rond migratie en asiel. Het verlangen naar 'snelle oplossingen' is groot, maar we zien vooral complexiteit, traagheid en onmogelijke dilemma's. Tegelijkertijd dringt het besef door dat we geen toeschouwers maar deelnemers zijn. Onze woorden en daden doen ertoe. Hiermee roepen we niet direct op tot politiek activisme, maar wel tot contemplatie, de tekenen van de tijd interpreteren in het licht van Bijbelse verhalen en onze eigen traditie.

De ervaringen gedurende de afgelopen jaren leidden tot de constatering dat de interacties tussen de AK en de wijkkerkenraden, de agendastelling in de AK en ook de rolverdeling binnen de AK-heroverweging verdienen. We gaan daar in 2024 mee aan de slag, ook gegeven de noodzaak om de Plaatselijke Regeling te actualiseren, gegeven de te verwachten vacatures in het moderamen en de in 2025 te vernieuwen beleidsvisie.

Onderwerpen in 2023

- Missionaire en diaconale presentie
 - Onze missionaire en diaconale presentie ligt in belangrijke mate bij de wijkgemeenten en vierplekken, bij het College van Diakenen, de uitvoeringsorganisatie Stek en de AK-commissie Missionaire Presentie (CMP, voorheen commissie Haags Pionieren). Het werk van de eigen commissie is op 20 november 2023 besproken in de AK.

De CMP heeft in 2023 ingezet op het verbinden van (op te starten of opgestarte) pioniersplekken en wijkgemeenten van de Protestantse Kerk Den Haag aan elkaar. Omdat pioniers in de regel op basis van een contract van drie jaar werkzaam zijn, heeft de CMP in opdracht van de AK gezocht naar mogelijkheden voor een duurzame inzetbaarheid van pioniers. Mede op advies van het CvK is de oplossing gevonden in detachering vanuit de PKN. Per 1 december 2023 is pionier Rosalie Prinsen door de PKN Mobiliteitspool gedetacheerd bij LichtDelen. De pionier heeft in een kerkdienst in de Abdijkerk een zegen mogen ontvangen en daarmee in de bediening gesteld.

Met pioniersplek Hoopvol Transvaal zijn gesprekken gestart over een uitstroomplan. Dit was ook het geval met Zinzoekers, aangezien Stek besloten heeft deze tak af te stoten en de pioniersplek het zesde jaar ingegaan is. Pioniersplek LUX heeft een beschikking voor een substantieel subsidiebedrag van het European Center for Church Planting (CECP). Hierdoor is LUX in staat een 2^e pionier te gaan aantrekken via detachering vanuit de Mobiliteitspool.

De coördinator van de CMP heeft met de wijkgemeenten en breder de behoefte aan missionaire initiatieven verkend. Het resultaat is de startbegeleiding van een nieuwe pioniersplek kerk in Laak; de ontwikkeling van missionaire initiatieven onder de noemer Welkom in het centrum van de stad; een academisch project in ontwikkeling vanuit buurt-en-kerkhuis Shalom i.s.m. de PThU; hernieuwde banden met Geloven in Moerwijk; een afvaardiging van het Missionair Platform Den Haag naar de CMP. Ook is de CMP dankbaar voor het missionaire initiatief Café Dichtbij van ds. Thejon Bos e.a. van de Bethlehemkerk.

- Daarnaast werkt de Protestantse Kerk Den Haag in dit kader samen met de Haagse Gemeenschap van Kerken (HGK, deelname), het Missionair Platform (via CMP) en de HUB – geloof in Den Haag (incidenteel).
- Groene presentie
 - In Haaglanden zijn meerdere initiatieven rond klimaatgerechtigheid, Groene Kerken en Groene gebedshuizen (*Initiatives of Change*). Op 23 april 2023 organiseerde het netwerk i.s.m. de HGK een bijeenkomst over *Laudato Si'*, de encycliek van paus Franciscus over klimaat.
 - De bedoeling is dat het netwerk *Geloven in Groen* zich in 2024 zal omvormen tot een werkgroep van de Haagse Gemeenschap van Kerken. Een aantal wijkgemeenten is betrokken bij dit netwerk.
 - Een van onze Groene Kerken (Christus Triumfatorkerk) was op zaterdag 9 september 2023 de gastvrouw van een goed bezochte klimaatviering van o.a. de Micha Nederland en de Groene Kerken.
- Asielzoekers en vluchtelingen
 - Het College van Diakenen en Stek zijn rond dit thema mede namens de Protestantse Kerk leidend.

- De opvangcrisis leidde in 2022 tot een poging om noodopvang te organiseren (Bosbeskapel, Duinzichtkerk en Bethel). Deze noodopvang eindigde begin 2023. Maar eind 2023 waren de problemen in Ter Apel nog lang niet uit de wereld. In december 2023 realiseerde het COA-noodopvang in een hotel te Kijkduin. We verzorgden een symbolisch welkom.
- Op 16 juni 2023 organiseerden we de jaarlijkse *Wake voor vluchtelingen*. We kozen dit jaar niet voor een 24 uurswake, maar voor een programma met liturgische momenten, informatie en bezinning.
- De Haagse Gemeenschap van Kerken organiseerde op 5 november een herdenking van de asielzoekers en migranten die onderweg zijn omgekomen.
- Slavernijverleden/Keti Koti
 - De Protestantse Kerk Den Haag is via haar wijkgemeenten en de zusterkerken betrokken bij diverse Keti Koti bijeenkomsten.
 - Tevens is de Protestantse Kerk lid van de Klankbordgroep van een academisch onderzoek naar de rol van de kerken bij de slavernij.
 - We kregen het verzoek van Tom Mikkers (EO) om een kerk beschikbaar te stellen voor de landelijke Manifestatie 2024.

Terugkerende agendapunten uit de jaarcyclus

- Vaststellen (definitief) van de begrotingen 2023 (6 maart 2023)
- Bijdrage AK aan het Bestuursverslag 2022 (6 maart 2023)
- Vaststellen Jaarplan 2023 (6 maart 2023)
- Jaargesprek met predikanten/ouderlingen met een bijzondere opdracht (Nolenshage, 16 maart 2023)
- Vaststellen van de jaarverslagen 2022 (26 juni 2023)
- Stek statutair overleg (afgezegd vanwege lopende gesprekken over de bedrijfsvoering)
- Vaststellen Collecterooster 2024 (20 november 2023)
- Vaststellen beleidsplan van het College van Diakenen (20 november 2023)
- Vaststellen van de begrotingen 2024 (18 december 2023)

Stek

De AK nam kennis van het jaarverslag 2022 en de plannen voor 2024 van de diaconale en missionaire uitvoeringsorganisatie Stek. Ook werd de AK regelmatig geïnformeerd over de lopende activiteiten rond armoede en de steun aan mensen zonder documenten, vluchtelingen en asielzoekers.

Kennismaking met predikanten/kerkelijk werkers en hun werk

- Nico Binnendijk (straatpastoraat) d.d. 6 maart 2023: draagt een 'Haagse Pauluskerk' bij aan de kwaliteit en de zichtbaarheid van het straatpastoraat?
- Karel Foppen (Bethlehemkerk) d.d. 26 juni 2023: laten we een biddende kerk zijn die present durft te zijn en biedt jaarlijks aan alle ambtsdragers de gelegenheid om met elkaar een geestelijk gesprek te hebben.
- Mark van der Laan (Maranathakerk) d.d. 25 september 2023: Voor Mark is de valse roos van Jericho een inspirerend plantje en een symbool voor het belang van aanwezigheid van bronnen.

Beroepingswerk

Nieuwe predikanten

- Bosbeskapel - Sara Dondorp (3 september 2023)
- Abdijkerk – Martin van Wijngaarden (17 september 2023)

Vacatures

- Abdijkerk – vacature Wietske Verkuyl (15 oktober 2023)
- Shalomkerk – vacature David Schiethart (2022)
 - De wijkkerkenraad heeft het verzoek ingediend om beide vacatures te bundelen. Het gesprek hierover is gepland in januari 2024.
- Bergkerk – vacature Martine Nijveld (2022).
 - De verwachting is dat in 2024 een beroep kan worden uitgebracht.
- Kloosterkerk – vacature Marja Flipse (2022)
 - De procedure startte in december 2023. In kerkordelijke zin betreft het een predikant met een bijzondere opdracht.

Overig

- De AK besloot dat geestelijk verzorger Sandra Hermanus Schröder aan de Protestantse Kerk Den Haag zal worden als Predikant met een bijzondere opdracht.
- Het College van Kerkrentmeesters en de Algemene Kerkenraad ondervonden in 2023 haperingen in de relatie met het Classicaal college voor de behandeling van beheerszaken (CCBB) over de solvabiliteitsverklaringen. We hopen de kwestie begin 2024 via een gesprek te verhelderen en uit de wereld te helpen.

AK-commissies en initiatieven

- Commissie Predikanten met een bijzondere opdracht (met een zetel in de AK, vacant). De AK nam in 2023 afscheid van Arja Hoogerbrugge die de verbinding vormde tussen de commissie en de AK (26 juni). Ze heeft deze functie met veel enthousiasme en wijsheid vervuld. De voorzitter memoreerde haar ruim tienjarige inzet, met goede bijdragen en altijd een constructieve opstelling. We zijn in gesprek met een mogelijke opvolgster.
- Commissie Missionaire Presentie (Jaap van den Akker en Shari van den Hout);
 - De Commissie heeft drie intentieverklaringen voor nieuwe pioniersplekken ingediend bij de landelijke PKN: huis voor de stad (Welkom), Zuidwest-Shalomkerk, Laak. (zie verslag 6/3, 17/4, 22/5, 26/6 en vooral 20/11)
- Commissie Jeugd en Jongeren (Shari van den Hout);
 - Zie verslag 17/4, 26/6
- Commissie Buurtgemeente Kerk in Laak: De AK besloot op 22 mei mede op basis van de uitgevoerde veerkrachtscaan om de voorziening in 2024 te continueren. Op 20 november viel het besluit om de buurtgemeente binnen de ledenadministratie (LRP) een wijkgemeente van bijzondere aard te betitelen. Het gesprek over de wijkreserve van de reserve van de oorspronkelijke wijkgemeente Laak zal in 2024 voortgezet worden en hopelijk tot een aanvaardbaar (wijkgemeente Drieklank en Buurtgemeente Kerk in Laak) leiden.
- Veilig kerk-zijn (Interne vertrouwenspersonen Marijke Mootz en Pieter Vos, Externe Vertrouwenspersoon Ina Oost; Shari van den Hout)

Externe relaties

- Aandachtscentrum (via College van Diakenen)
 - Jubileumviering op 2 juni
- Haagse Gemeenschap van Kerken (benoeming afgevaardigden door AK): De voorzitter van de AK is voorzitter a.i. van de HGK.
 - Zomerborrel 21 juni en afscheid Ad van der Helm als voorzitter
- HUB Geloof in Den Haag (contact onderhouden): De HUB is begonnen als project van Stek en Mara ten dienste van internationale kerken. In 2023 is de HUB een netwerk van en voor internationale kerken geworden. We waren vertegenwoordigd tijdens een netwerkbijeenkomst (31/8) en tijdens de installatie van de HUB-raad (16/11).

- Kerk in Den Haag (uitgeversberaad en beheercommissie): Dhr. Jan Schinkelshoek is in november 2023 als voorzitter van het uitgeversberaad opgevolgd door dhr. Sanne ten Bokkel Huinink.
- Missionair Platform Den Haag (via commissie Missionaire Presentie)
 - Samenwerking met commissie Missionaire Presentie
- Platform Zorgzaam uit Overtuiging (via HGK en STEK)
 - Initiatief van de gemeente Den Haag met het doel om religieuze netwerken meer te betrekken bij WMO.
 - Het Platform is in afwachting van een reactie op zijn brief aan het College van B&W
- Stichting Grote Kerk (overeenkomst, benoeming bestuurslid)
 - Gesprek over samenwerking in 2024, zowel rond het gedeelde project Kerk voor de Stad als rond vormen van missionaire presentie.
- Stichting HAASTU (financiële bijdrage, predikant met een bijzondere opdracht)
 - 22 mei – bespreking beleidsplan Communicare
 - 20 november – besluit om gedurende 5 jaar een extra bijdrage beschikbaar te stellen om de formatie uit te breiden (uit fonds)
- Stichting Nieuwe Kerk (overeenkomst, benoeming bestuurslid)
 - De AK zal in 2024 een opvolger van ds. Akkerman in het bestuur benoemen.
- Straatpastoraat (via STEK, predikant met een bijzondere opdracht)

Vernieuwing structuur

De AK rondde in 2023 de besluitvorming m.b.t. de financiële architectuur af. De betreffende documenten zijn in december gepubliceerd op de website. De Protestantse Kerk Den Haag aanvaardt daarmee voorwaardelijk het concept van een houdbaar tekort, zowel voor de begroting van het geheel als voor de begrotingen van de wijkgemeenten en kerkplekken. Ook zal er gewerkt worden met een veerkrachtscan en met een (aangepast) fonds voor ontwikkeling en vernieuwing.

Het proces verliep niet eenvoudig. De structuur was en is complex. De uitdagingen waren en blijven groot. Er waren ook lastige belemmeren in de onderlinge communicatie. Daar we de beleidsvisie wilden actualiseren voorafgaand aan de financiële besluitvorming, zorgde dit ook voor oponthoud.

De nieuwe architectuur en de beleidsvisie bieden geen directe oplossing voor de blijvende tekorten. Ze bieden wel een kader om de eigen (wijk, vierplek ...) situatie onder ogen te zien en om met meer fantasie te kijken naar de eigen toekomst.

De laatste etappe van de vernieuwing betreft de aanpassing van de sterk verouderde plaatselijke regeling. Ook zullen we nog goed moeten kijken naar de communicatie, zowel intern als extern.

Ondertussen werden in 2023 drie andere uitdagingen zichtbaar:

- De eerste betreft het kerkelijk bureau, mede als gevolg van de hier boven geschetste ontwikkelingen bij Stek. Goede afspraken over welke diensten we onder welke voorwaarden kunnen en willen afnemen van Stek hebben prioriteit.
- De tweede betreft de vergadercultuur van de AK en het moderamen AK, mede in relatie tot de belastbaarheid van met name de voorzitter en de beleidssecretaris. Alle taken die niet toevallen aan de Colleges of Stek komen op hun schouders.
- De derde hangt hier mee samen, namelijk het gegeven dat de termijnen van alle moderamenleden m.u.v. Hans Bergwerff in de nazomer van 2024 eindigen. David Renkema en Jan Boer kunnen als enigen voor een volgende termijn gaan.

	Wijkpredikanten en kerkelijk werkers	Verbonden aan
1	Jaap van den Akker	Christus Triumfatorkerk
2	Thejon Bos	Bethlehemkerk
3	Meindert Burema	Abdijkerk
4	Sara Dondorp	Bosbeskapel
5	Nel van Dorp	Shalomkerk
6	Bert Karel Foppen	Bethlehemkerk
7	Sandra den Hollander	Shalomkerk / Bosbeskapel
8	Karl van Klaveren	Houtrustkerk
9	Jacob Korf	Abdijkerk
10	Mark van der Laan	Maranathakerk
11	Ad van Nieuwpoort	Duinzichtkerk
12	Jannet van der Spek	Lukaskerk /Evangelisch-Lutherse Gemeente
13	Jantine Veenhof	Marcuskerk
14	Martin van Wijngaarden	Abdijkerk
15	Marjan Zebregs	Bergkerk
16	Erwin de Fouw	Evangelisch-Lutherse Gemeente/Duinzichtkerk
17	Rienk Lanooy	Kloosterkerk
	Predikanten met een bijzondere opdracht	Verbonden aan
	Rienk Lanooy	Kloosterkerk
1	Janneke Bergman (ouderling)	Cardia
2	Nico Binnendijk	Straatpastoraat
3	Barbara Heckel	Saffier Groep
4	Arja Hoogerbrugge	Florence
5	Willem Jansen	Haastu
6	Heleen Joziase	Buurt-en-kerkhuis Shalom
7	Mineke Kroes	Parnassia
8	Derk Stegeman	Stek Den Haag
9	Hanny van der Stelt	Cardia
10	Ineke Zuurmond	Saffier Groep
	Pioniers	Verbonden aan
1	Dyanti Deira	Zinzoekers
2	Rosalie Prinsen	LichtDelen
3	Dick Groenendijk	Hoopvol Transvaal
4	Rik Zwalua	LUX

College van Kerkrentmeesters

Samenstelling College van Kerkrentmeesters

Hans Bergwerff	Voorzitter	
Coos Santing	Secretaris	
Bram van Dam	Penningmeester	
Leendert Klokkenburg	Geldwerving en vermogensbeheer en plv penningmeester	namens de Bethlehemkerk
Henk Valstar	Plv secretaris	namens Zuidwest
Mariël Middendorp	HR Plv vz	namens de Drieklank

Yvonne de Boer
Jan Willem Thijs
Kees Ockhuysen

Gebouwen

namens Duinzichtkerk
namens Duinzichtkerk
namens Zuidwest

Geldwerving en ledenadministratie

Er waren in 2023 twee momenten waarop de leden per post of per e-mail benaderd zijn met de vraag of ze financieel willen bijdragen. In januari was dat de Actie Kerkbalans en in september de Najaarsactie. Alle geldwerfacties worden gecoördineerd vanuit het Kerkelijk Bureau en uitgevoerd in samenwerking met de geldwervingscommissie, bestaande uit een vertegenwoordiger uit iedere wijk.

Het verwerken van de toezeggingsformulieren wordt door zes van de negen wijkgemeenten zelf gedaan. De bedoeling is dat alle wijkgemeenten de formulieren zelf gaan verwerken. De Najaarsactie leverde meer op dan in 2022, te weten € 31.904 in 2023, terwijl de opbrengst in 2022 € 23.365 bedroeg. De actie kerkbalans liet in 2023 een zeer lichte daling zien ten opzichte van 2022, waarbij geldt dat er sprake is van forse verschillen tussen wijkgemeenten:

Kerkbalans ontvangsten	2020	2021	2022	2023
<i>Bergkerk</i>	110.675	96.232	82.594	75.209
<i>Bethlehemkerk</i>	168.645	168.208	173.505	191.822
<i>Chr. Triumfatorkerk</i>	48.150	51.372	53.639	51.030
<i>Drieklank</i>	85.285	76.349	78.941	84.159
<i>Lukaskerk</i>	55.309	56.460	52.380	53.989
<i>Maranathakerk</i>	69.426	65.833	60.815	61.370
<i>Zuidwest</i>	375.236	334.402	309.091	291.845
Totaal	912.726	848.856	810.965	809.424

De bovengenoemde bedragen zijn gegenereerd uit Scipio, het ledenadministratiesysteem van de Protestantse Kerk Den Haag.

Personeelszaken

We hebben in 2023 afscheid genomen van:

- Sandra de Vreede als hoofd van het kerkelijk bureau per 1 juli;
- Boyke Shaik Roestali. Boyke is na lange staat van dienst op het kerkelijk bureau in oktober met pensioen gegaan;
- Zuidwest heeft afscheid genomen ds. Wietske Verkuyl.

Nieuw aangetreden zijn:

- Als predikant: Sara Dondorp (Bosbeskapel) en Martin van Wijngaarden (Abdijkerk);
- Sandra Hermanus Schröder als geestelijk verzorger in de rol van predikant met een bijzondere opdracht;
- Hetty Voogel is tijdelijk opnieuw in dienst gekomen om te ondersteunen op het kerkelijk bureau;
- Jolande Hoste-Verhulst als koster van de Abdijkerk.

Pioniers

- De pioniersplek Lux heeft een subsidie aangevraagd en gekregen van de Europese Collaboration Church Plant Application. Dit stelt de pioniersplek in staat om naast Rik Zwalua een extra pionier aan te trekken.
- In 2023 liep het derde jaar contract van de pionier Dick Groenendijk van Hoopvol Transvaal af. Conform beleid van de PGG kon zijn contract niet nogmaals verlengd worden omdat hij dan een vast contract zou krijgen. Een zoektocht naar alternatieve oplossingen heeft helaas niet tot een voor beide partijen goede oplossing geleid. Dit betekent dat Dick Groenendijk zich fulltime zal blijven inzetten voor Transvaal maar dan met name als leerkracht. Het werk voor Hoopvol Transvaal zal vrijwillig zijn en op een lager pitje. De tweede pionier van Hoopvol Transvaal Dinara de Wilde-Soltanbekova heeft vanwege persoonlijke redenen besloten om te stoppen. Hoe Hoopvol Transvaal zich verder zal ontwikkelen zal in 2024 duidelijk worden.
- De pioniersplek LichtDelen heeft in Rosalie Prinsen een nieuwe pionier gevonden.
- Omdat de pioniers in de regel op basis van tijdelijke contracten werkzaam zijn voor een periode van drie jaar is de commissie missionaire presentie (CMP) in opdracht van de AK naar mogelijkheden gaan zoeken voor een duurzame inzetbaarheid van pioniers waarbij de PGG zo min mogelijk financieel risico draagt. De gevonden oplossing is detachering vanuit de mobiliteitspool van de PKN.

Overige zaken

- Het ziekteverzuim van de PGG in 2023 was 1,85%.
- Naast het vertrek van Sandra de Vreede en Boyke Shaik Roestali was een medewerker op het kerkelijk bureau langdurig afwezig. Dit heeft een gat geslagen in de bezetting van het kerkelijk bureau. Hierdoor is de druk op de overgebleven medewerkers toegenomen en is de voorgenomen vorming van een zelfsturend team niet van de grond gekomen. Met veel inzet is geprobeerd om de dienstverlening op een aanvaardbaar niveau te houden. In 2024 zal de inspanning erop gericht zijn om de bezetting van het kerkelijk bureau weer op orde te brengen.
- Stek heeft in 2023 een bedrijfsvoeringsonderzoek geïnitieerd. Binnen Stek leefden en leven er vragen over de verantwoordelijkheid, bevoegdheid en aansprakelijkheid van bestuur en directie van Stek voor de ondersteunende dienstverlening van Stek aan de beide Colleges en de Protestantse Kerk Den Haag. Onderzocht is of een verdere integratie van Stek en Kerkelijk bureau voor alle partijen meerwaarde zou bieden. Besloten is om niet over te gaan tot volledige integratie. Wel zullen er in 2024 afspraken gemaakt moeten worden over de samenwerking tussen enerzijds Stek en anderzijds de AK, het College van Kerkrentmeesters en het kerkelijk bureau.
- Verschillende vrijwilligers van de Protestantse Kerk Den Haag ontvingen een lintje: Gerrit van Straalen (Duinzichtkerk), Gerrit van der Velde (Marcuskerk), Nelly van der Velde-van der Plaat (Marcuskerk) en Maarten van der Schaft (Maranathakerk).
- Alle koster hebben een BHV-training gevolgd.
- Alle wijkgemeenten en pioniersplekken zijn gevraagd de folder over veilig kerk-zijn uit te delen en beschikbaar te stellen. De informatiebijeenkomsten veilig in de kerk voor senioren, ambtsdragers en jongeren zijn bij gebrek aan aanmeldingen geannuleerd. De vertrouwenspersonen zijn in 2023 door twee wijkkerkenraden uitgenodigd voor voorlichting,

meedenken over de verantwoordelijkheid van de kerkenraad of vormgeven van een gemeentebijeenkomst.

Gebouwenbeheer

Woningen

In 2023 is de huurder van de Klimopstraat 190, de heer Kuiper overleden. Er wordt nagedacht over een nieuwe bestemming voor het pand. De pastorie aan de Fuutlaan is in de verkoop gezet. In verband met het beroepen van een predikant voor de Bergkerk is de huur van de tijdelijke bewoners van de Valkenboslaan opgezegd. De woning wordt deels opgeknapt.

In verband met het aannemen van het beroep door Zuidwest door Ds. Van Wijngaarden is de woning aan de Willem III straat gereed gemaakt als pastorie. In verband met de komst van Ds. Dondorp is de kosterswoning aan de Bosbesstraat omgebouwd tot pastorie.

Kerken

Voor de Bergkerk zijn offertes aangevraagd voor het vernieuwen van de ramen en kozijnen. Het College van Kerkrentmeesters zal hier gedeeltelijk een bijdrage aan leveren. Tevens is een nieuwe keuken geplaatst. Bij de Bethlehemkerk zijn de offertes voor vervanging van het pannendak geaccordeerd. Het dak op de oudbouw van de Lukaskerk is vervangen. Tevens is de vloer van de zolder geïsoleerd. In het kader van verduurzaming van de kerkgebouwen heeft de Maranathakerk DUMAVA-subsidie aangevraagd. Ook de Marcuskerk gaat in de toekomst DUMAVA-subsidie aanvragen.

Met de afdeling monumentenzorg van de gemeente Den Haag wordt veelvuldig en constructief overlegd over verduurzaming van de gemeentelijke monumenten.

Abdijkerkhof

In 2023 hadden we 14 begrafenissen en 1 urnbijzetting. Om de begraafplaats meer bekendheid te geven zijn een tweetal nieuwe projecten van start gegaan in 2023:

Een kerngroep is bij elkaar gekomen, bestaande uit Maarten van Wijngaarden, Leo Hartman, Rosalie Prinsen en Marianne Polderman met betrekking tot het organiseren van een gedachtenismoment in 2024 voor Loosduinen (liefst rond 1 en 2 november) op de begraafplaats met nadien een 'contactmoment' in de Abdijkerk.

Ook is een project opgestart in samenwerking met Henk Lemckert om interessante verhalen uit de geschiedenis van Loosduinen die verbonden zijn met graven op het Abdijkerkhof op te tekenen en te publiceren op een website.

Het monument voor de herbegraven beenderen uit de Grote Kerk nadert zijn voltooiing en zal in 2024 worden gerealiseerd.

Archieven en kunstbezit

Zie bijlage voor de verslaglegging over het archief.

Kerkelijk Bureau

2023 was een jaar van grote veranderingen op het Kerkelijk Bureau. In juli vertrok het hoofd Kerkelijk Bureau, Sandra de Vreede. De vacature voor een nieuwe manager is niet uitgezet, omdat bekeken werd of de medewerkers van het Kerkelijk Bureau een zelfsturend team zonder manager konden vormgeven. Om de uren van Sandra op te vullen is Hetty Voogel weer voor een half jaar aan het

Kerkelijk Bureau verbonden. Zij werkte de meeste tijd op afstand vanuit Frankrijk. Corine Lut viel door persoonlijke omstandigheden uit vanaf oktober, waardoor de poging om een zelfsturend team te worden niet haalbaar was. Het was voor Marianne Polderman, Shari van den Hout, Boyke Shaik Roestali en Hetty Voogel al bijna niet mogelijk om de werkzaamheden van Corine op te vangen. Ze hebben helaas niet de gebruikelijke kwaliteit kunnen leveren bij het ondersteunen van de wijkgemeenten op het gebied van ledenadministratie, geldwerving, gebouwenonderhoud, financiële en personele administratie. Ook de kwaliteit van het beheer van het Abdijkerkhof, de afwikkeling van legaten en erfenissen, de communicatie, de archivering en de beleidsondersteuning van de AK en het CvK stonden onder druk.

Eind oktober hebben we op feestelijke wijze afscheid genomen van Boyke, die met pensioen is gegaan na een meer dan 45-jarig dienstverband.

Financiële gang van zaken

De jaarrekening over 2023 sluit met een positief resultaat van € 998.000. Dit is inclusief incidentele lasten en baten. Het **structurele** resultaat, exclusief incidentele lasten en baten, bedraagt negatief € 551.000. Het begrote structurele resultaat over 2023 bedraagt negatief € 925.000.

De opbouw van het resultaat over 2023 is als volgt:

Resultaat structureel centraal:	neg. €	375.000
Resultaat structureel wijken:	neg. €	186.000
Resultaat structureel Abdijkerkhof	pos. €	10.000
Resultaat incidenteel centraal:	pos. €	1.515.000
Resultaat incidenteel wijken	<u>pos. €</u>	<u>34.000</u>
Totaal resultaat 2023 centraal en wijken	neg. €	998.000

Het incidentele positieve resultaat van centraal wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door beleggingsresultaten en herwaardering van de beleggingspanden.

Vergelijking begroting - jaarrekening

Het verschil tussen de realisatie en de begroting van centraal bedraagt positief € 27.000 (het verschil tussen negatief € 375.000 en negatief € 402.000). De realisatie verliep grosso modo volgens verwachting.

Het verschil tussen de realisatie en de begroting van de wijken is € 369.000 positiever dan begroot (het verschil tussen negatief € 152.000 en negatief € 521.000). Dit kan als volgt worden verduidelijkt: Bij de **baten** hebben de verhuur en het "levend geld" zich beter ontwikkeld dan verwacht. De verhuur is € 165.000 positiever dan begroot. Dat geldt ook voor het "levend geld" dat € 84.000 meer dan begroot opbracht.

Bij de **lasten** zijn de predikantskosten lager dan begroot (€ 136.000). Dat komt voornamelijk door het niet of later vervullen van vacatures dan begroot.

Toelichting incidentele en overige baten en lasten

De specificatie van de incidentele lasten en baten is op hoofdlijnen:

Positieve koersresultaten beleggingen,	€	899.000
Herwaardering belegging vastgoed	€	540.000
Legaten	€	102.000
baten overig, per saldo	<u>€</u>	<u>8.000</u>
	€	1.549.000

Toevoegingen en onttrekkingen

Zie hiervoor pagina's 10 en 11 van de jaarrekening 2023, waar de toevoegingen en onttrekkingen uitgebreid zijn beschreven.

Financieel beleid

Financiering van kerkelijke activa

Zie hiervoor blz. 3 van de jaarrekening 2023. De waardering van de gebouwen voor eigen gebruik bedraagt € 63.000, het totale vermogen is € 19.154.000.

Continuïteitsreserve

In de werkgroep Toekomst Financiën is gekeken naar de ratio's in het rapport Werkzaam vermogen (2020) van de PKN. In dit rapport is voor de continuïteitsreserve een maatstaf gegeven van tussen de 1 en 1,5 maal de totale lasten van de gemeente. Dit is voor de PGG in 2023 tussen de €2.974.267 en €4.461.401.

Belegbaar vermogen

In 2022 heeft de PGG het beleggingsbeleid opnieuw vastgesteld op basis van de nieuwe richtlijn beleggen. In deze richtlijn is de term 'belegbaar vermogen' gedefinieerd.

Het belegbaar vermogen is het totale vermogen (algemene reserve + bestemmingsreserves + fondsen) minus de waarde van de kerkelijke activa minus voorzienbare tekorten volgens de meerjarenraming minus een minimale liquiditeitsbuffer van € 50.000 of 25% van de jaarlast (operationeel resultaat (A)) als dat meer is dan € 50.000.

In de jaarrekening 2023 is te zien dat de PGG op eind 2023 een eigen vermogen heeft van € 19.154.172. Dit is € 968.816 hoger dan eind 2022. De boekwaarde van de kerkelijke activa in de PGG is eind 2022 € 134.524.

Op basis van de adviezen van de werkgroep toekomst financiën PGG, wordt rekening gehouden met een "houdbaar" jaarlijks tekort van € 500.000. Op basis van de landelijke richtlijnen wordt het wenselijk geacht om een buffer aan te houden die 8 jaar het tekort kan ondervangen. Dit zou in beginsel betekenen dat er buffer van 4 miljoen buiten het belegbaar vermogen moet worden gehouden. In het beleggingsstatuut is aangegeven dat ervoor is gekozen om een deel van deze buffer wel op te nemen in de vermogensportefeuille, maar deze met een defensiever profiel in te vullen. Op deze manier is er een integraal overzicht van het risicoprofiel en hoeven er geen verschillende portefeuilles te worden aangehouden. Hierbij geldt dat er de komende vier jaar elk half jaar een obligatie van 0,5 mln euro vrijvalt. Wanneer deze middelen op dat moment niet nodig zijn om de liquiditeitspositie aan te vullen, zullen deze middelen opnieuw worden belegd. Op deze manier wordt gegarandeerd er de komende jaren voldoende liquide middelen beschikbaar blijven om eventuele tekorten aan te vullen.

Tenslotte is de minimale liquiditeitsbuffer 25% van de jaarlast = € 743.567.

De bestemmingsreserves zijn €84.653, €59.578 en €83.088.

Het belegbaar vermogen komt dan uit op € 14.792.329 (€ 19.154.172.- 134.524.-€4.000.000-€84.653-€59.578-€83.088)

De beleggingen waren eind 2023 gewaardeerd op € 14.058.694. Dit valt binnen het belegbaar vermogen.

Beleggingsadvies commissie (BAC)

Bezetting beleggingscommissie

In 2023 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden in de beleggingscommissie. De commissie werd vertegenwoordigd de heren R. van Kaam, D. Buijs, H. Boer en vanuit het college van kerkrentmeesters dhr. L. Klokkenburg.

In het najaar van 2022 is het belegd vermogen overgedragen van de ABN AMRO naar Van Lanschot. Daarbij is ook gekozen om van vermogensbeheer over te stappen op een adviesrelatie. 2023 was het eerste jaar dat volledig in deze nieuwe constructie is gewerkt.

Beleggingsresultaten over 2023

Aan het begin van het jaar bedroeg de portefeuille 9.099.192,43 euro. Mede doordat er in de loop van het jaar ca 4,1 miljoen euro aan stortingen heeft plaatsgevonden (grotendeels door de keuze om liquide middelen over te boeken vanaf de reguliere rekening-courant naar de beleggingsrekening), bedroeg de omvang van de portefeuille eind 2023 14.325.662,54 euro. Het behaalde rendement over 2023 bedroeg **11,26% (1.111.529 euro)**. De verdeling van de portefeuille was eind 2023 als volgt:

Vermogenscategorie	Marktwaarde	In %
Geldmarkt (liquiditeiten)	598.768,75	4,18%
Obligaties	9.348.339,51	65,26%
Microkredieten	995.076,00	6,95%
Aandelen	3.383.478,28	23,61%
TOTAAL	14.325.662,54	100%

Op basis van deze verdeling werd er ultimo 2023 ca 70% belegd in risicomijdende waarden en 30% in risicovolle waarden. Dat past binnen de bandbreedte die is vastgelegd in het beleggingsstatuut:

Beleggingsmandaat

Profiel: Gematigd defensief	minimum	strategisch	maximum
aandelen	25%	40%	50%
obligaties	30%	50%	60%
liquide middelen	5%	10%	30%
<i>Totaal</i>		<i>100%</i>	

Belangrijkste ontwikkelingen in de portefeuille in 2023

Investerings in micro-kredieten

Tijdens de inrichting van de portefeuille is ervoor gekozen om voor 10% van de portefeuille gebruik te maken van microfinancieringsfondsen. Deze fondsen verstrekken leningen aan financiële instellingen in opkomende landen en ontwikkelingslanden. De kredietwaardigheid is doorgaans erg laag en kan dus het beste worden geclassificeerd als obligaties met een high Yield karakter. Dit valt hiermee onder zogenoemde aandelen-exposure.

De sociale doelstelling die wordt nagestreefd, is dat iedereen toegang heeft tot financiële diensten (zoals microkrediet, een spaarrekening en/of microverzekering). Door de beleggingscommissie zijn begin 2023 drie fondsen met mirco-kredieten met elkaar vergeleken. Op basis van dit onderzoek is

besloten de investering in mirco-kredieten te verspreiden over twee fondsen. Daarbij is gekozen om ca 0,5 mln te beleggen in Actiam en 0,5 mln in Triodos. Deze aankopen zijn in februari 2023 geëffectueerd, waarmee de portefeuille geheel was ingericht.

Belangrijk aandachtspunt hierbij dat dat door Van Lanschot is aangegeven dat zij deze fondsen niet monitoren, waarmee dit deel buiten het formele adviesmandaat valt. Wel zal het resultaat van deze fondsen worden opgenomen in de rapportages. Binnen de BAC is afgesproken de betreffende microkredietfondsen zelf periodiek te monitoren. De BAC vindt het wenselijk om microkredietfondsen op te nemen in de portefeuille omdat dit investeringen zijn met een maatschappelijk doel en omdat het qua risico/rendement een waardevolle toevoeging is op de portefeuille.

Overdracht liquide middelen van betaalrekening naar beleggingsrekening

Door de verkoop van vastgoed in de afgelopen jaren was er sprake van veel liquide middelen op de betaalrekening. Zoals opgenomen in het beleggingsstatuut is ervoor gekozen een deel van de buffer op te nemen in de beleggingsportefeuille en daarom te werken met een relatief laag risicoprofiel. Dat voornemen is afgelopen jaar geëffectueerd. In de vergadering van 2 maart jl. heeft het College ingestemd met het voorstel om deze liquide middelen tijdelijk te beleggen, waarbij rekening wordt gehouden met de benodigde cashflow de komende jaren. Concreet is ingestemd met het volgende voorstel:

- Er wordt een bedrag aangehouden van 1,5 miljoen euro op de betaalrekeningen.
- De resterende liquide middelen (ca 4,5 miljoen) worden belegd in obligaties met verschillende looptijden (2024-2028), waarbij er voor de komende 4,5 jaar elk half jaar 0,5 miljoen zal vrijvallen. Voor de kortlopende obligaties geldt een (minimale) rating van BBB, voor obligaties met een looptijd langer dan 1 jaar geldt een minimale rating van A. Op deze manier zijn de risico's zeer beperkt.

In de eerste helft van juni zijn de liquide middelen overgeboekt naar de beleggingsrekening en zijn de obligaties aangekocht. Deze obligaties leveren een gemiddeld rendement op van ca 3%, wat aanzienlijk hoger is dan de rentes op de spaarrekening.

Verkoop aandelen

In juni 2023 is na advies van de beleggingsadviseur besloten het risico in de portefeuille iets af te bouwen. Concreet is besloten voor ca 500.000 euro aan aandelen te verkopen en hiervan voor 400.000 euro een obligatie van ABN aan te schaffen. Het restant van 100.000 euro is toegevoegd aan de liquiditeiten op de beleggingsrekening.

Kosten

Kosten voor dienstverlening

Als gevolg van de overheveling van de liquide middelen naar de beleggingsportefeuille is het tarief in juni gedaald tot 0,3%, daarvoor bedroegen de kosten 0,35% (beide exclusief BTW).

Daarnaast wordt er 0,1% aan transactiekosten in rekening gebracht. Hierover hoeft geen BTW betaald te worden. Over heel 2023 bedroegen de totale kosten voor de dienstverlening van Van Lanschot 0,43% (inclusief BTW, wat neerkomt op 50.585 euro). Hierbij moet in ogenschouw worden genomen dat er in 2023 relatief veel transacties hebben plaatsgevonden. Ten opzichte van de vermogensbeheerrelatie in eerdere jaren zijn de kosten met circa 40% gedaald.

Kosten beleggingen

Naast de kosten voor de dienstverlening aan de bank worden er voor bepaalde beleggingsfondsen aparte kosten in rekening gebracht. Bij de inrichting van de portefeuille is er bewust gekozen voor een kostenefficiënte inrichting door gebruik te maken van index-trackers. Daarnaast is gekozen om het obligatiedeel van de portefeuille geheel te vullen met individuele obligaties, waardoor er geen aanvullende fondskosten in rekening worden gebracht.

In 2023 bedroegen de kosten voor beleggingen 0,2% (23.356 euro), dit betreft een halvering van deze kosten ten opzichte van de eerdere vermogensbeheerrelatie. De totale beleggingskosten zijn zodoende gedaald van 1,23% in 2022 naar 0,63% in 2023.

Duurzaamheidsprofiel

Voor alle beleggingen in effecten, deposito's, participaties en alternatieven geldt dat deze minimaal moeten voldoen aan de ESG-criteria. Wanneer er een alternatief voorhanden is wat voldoet aan de Principles for Responsible Investment uitgangspunten van de Verenigde Naties met gelijk verwacht nettorendement dan heeft dat de voorkeur.

Real Estate Growth Fund

Naast de beleggingsportefeuille bij Van Lanschot heeft de Protestantse Kerk Den Haag ook participaties in het vastgoedfonds "Real Estate Growth Fund". Begin 2023 bedroeg de waarde van de participaties 399.600 euro. In totaal is er in 2023 20.247 euro aan netto-rendement uitgekeerd (6,61%).

Toekomstparagraaf

Het jaar 2022 was een financieel zorgelijk jaar, na het binnenvallen van Rusland in Oekraïne. De spanningen rond die oorlog leidden tot extreme energieprijzen en sterk dalende koersen. Gelukkig heeft het jaar 2023 daarop hertel van vertrouwen gebracht op de beurs en het sterk afvlakken van die hoge energieprijzen. Het financieel jaarverslag 2023 ziet er dan ook aanzienlijk geruststellender uit dat het voorafgaande jaar. Ook voor het jaar 2024 gaan we ervan uit dat het economisch beeld zich blijft stabiliseren.

Op ons kerkelijk erf zien we de trend doorzetten van een geleidelijke daling van het ledental, gepaard gaand met een verdere geleidelijke daling van de opbrengsten 'levend geld'. We mogen ons gelukkig prijzen met een gezonde financiële basis. De in 2023 aangenomen Financiële architectuur borduurt daarop voort. Waar in eerste instantie werd gezocht naar dekkende financiële begrotingen vanaf 2025, is dat losgelaten voor het werken met financieel aanvaardbare tekorten. Aanvaardbaar betekent dat de tekorten geen structureel karakter mogen krijgen en alleen hun plaats krijgen binnen het werken aan de veerkracht van de wijkgemeenten. Daarbij wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van actieve ledentallen en de mogelijkheden de ambten en taken binnen de wijkgemeente volwaardig vervuld te krijgen.

Deze levenskracht van wijkgemeenten wordt met name getoetst op het moment dat er ontwikkelingen binnen de wijkgemeenten spelen die meer jaren financiële gevolgen hebben, zoals het vervullen van vacatures, het plegen van grootonderhoud en het doen van grotere investeringen. Het centrale beleid is erop gericht om de verschillende vierplekken zo lang als mogelijk open en vitaal te houden. We spreken over een mozaïek van kerkplekken, waarbij denkbaar is dat in de toekomst krimpende en groeiende kernen naast elkaar bestaan en zich verschillend ontwikkelen. Dat vergt veel overleg, maar creëert ook nieuwe mogelijkheden. Het fonds voor vernieuwing en ontwikkeling is juist met het oog hierop nieuw ingericht.

We zijn een levende kerk, voortdurend in beweging, velen voelen zich actief betrokken en zetten zich volop in. We kijken dan ook vol vertrouwen die toekomst in, wetend dat onze hemelse Vader zich om ons bekommert en niet loslaat wat zijn hand hier begon.

Overige onderwerpen

Grote Kerk

De Stichting Grote of St Jacobskerk (SGoJK) streeft vier doelstellingen na. De eerste doelstelling is instandhouding van de Grote Kerk door middel van een sluitende exploitatie van het gebouw. Dit bereikt zij door middel van verhuur voor evenementen en bijeenkomsten. De tweede doelstelling is de Grote Kerk een huiskamer voor de stad te laten zijn door middel van activiteiten met een maatschappelijk karakter. De derde doelstelling is openstelling van het gebouw met behulp van vrijwilligers en de organisatie GA Den Haag en als vierde doelstelling verzorgt zij orgelconcerten. Het is gelukt in het jaar 2023 een nagenoeg sluitende exploitatie te verwezenlijken. Het bestuur is de directeur en zijn medewerkers hiervoor erkentelijk. In 2023 is, dankzij een gift van € 45.000,- van de Stichting Froukje Wolbers, geïnvesteerd in de aanschaf van licht en geluidsapparatuur in de kerkzaal. Hierdoor hoeven gebruikers van de kerkzaal hun eigen licht en geluidsinstallatie niet meer aan te brengen bij evenementen. Het bestuur en de directie is de Stichting Froukje Wolbers erkentelijk voor de gift. Op personeelsgebied hebben zich, na de wisseling van directeur eind 2022, geen wijzigingen voorgedaan. De bezetting van het Bestuur is evenmin gewijzigd. Wel is eind 2023 besloten het aantal bestuursleden uit te breiden. Deze uitbreiding heeft zich inmiddels in maart 2024 voltrokken.

Kloosterkerk

Er is nog geen inhoudelijk vervolgesprek geweest over de verplichting van de PGG om de daken en de goten van de Kloosterkerk te onderhouden. Die afspraak wordt in 2024 verwacht.

Exoduskerk

In 2011 is bij de verkoop van de Exoduskerk door de Protestantse Kerk Den Haag een hypotheek versterkt aan de Eglise Evangélique de la Haye. Mede door de gevolgen van het Coronavirus zijn vanaf 2019 de hypotheekverplichtingen maar beperkt voldaan. Als hypotheekverstrekker hebben we per 1 februari 2023 opnieuw gesteld dat - na vele jaren van coulance - de volledige hypotheek (rente en aflossing) weer moet worden betaald en dat bij het uitblijven van betaling de EEH in gebreke zal worden gesteld.

De EEH heeft ook in 2023 helaas verschillende maanden niet kunnen voldoen aan de hypothecaire verplichtingen. Om het volledige maandbedrag wel te kunnen betalen is ervoor gekozen om het fonds dat in coronatijd door externen was gevuld en voor hen was gereserveerd op onze begroting hiervoor aan te wenden, zodat de verplichtingen wel konden worden nagekomen. Sinds de maand juli is het volledige maandbedrag weer betaald conform afspraak.

Door de EEH wordt bezien of het mogelijk is om de maandelijkse inkomsten structureel te verhogen, door meer vaste verhuur en hogere bijdragen van de leden. In 2023 hebben we drie keer gesproken met vertegenwoordigers van de EEH en adviseurs van de organisatie 'kerkelijk waardebeheer', die de EEH ondersteunt in dit proces. Insteek van deze gesprekken is om te komen tot een duurzame en structurele oplossing.

De gesprekken zullen in 2024 worden voortgezet, waarbij het streven is dat er voor de zomer van 2024 duidelijkheid moet zijn over een structurele en duurzame oplossing.

Tot besluit

Wij bidden en verlangen naar vrede, vrijheid en gerechtigheid voor de mensen in Oekraïne en Gaza en alle oorlogen in de wereld. Het College is dankbaar voor de wijze waarop de leidinggevende en de medewerkers van het Kerkelijk Bureau zich hebben ingespannen om de kerkelijke organisatie wederom draaiende te houden. Ook de samenwerking met de wijkkerkrentmeesters, de penningmeesters, de ledenadministrateurs, de archivaris en zoveel anderen, die zich in het afgelopen jaar onvermoeibaar hebben ingezet voor de PGG, geeft volop reden tot dankbaarheid.

Bijlagen:

Lijst van AK leden en overige deelnemers aan de AK-vergaderingen¹

1	Bergkerk	O	X	Anja Drost
2	Maranathakerk (en secretaris AK)	O	X	Erika van Gernerden (treedt in 2024 terug)
3	ZuidWest	P	X	Martin van Wijngaarden
4	ZuidWest	O	X	Robbert den Hartog (treedt in 2024 terug)
5	ZuidWest	D	X	Nico Tetteroo (treedt in 2024 terug)
6	Christus Triumfatorkerk	P	X	Jaap van den Akker
7	Duinzichtkerk	O-K	X	Gerda de Kleijn
8	Drieklank	O	X	Marleen Otoide
9	Lukaskerk	O	X	Leonne Zwaal
10	Bethlehemkerk (en plv. voorzitter AK)	O	X	Jan Boer
11	Houtrustkerk		X	vacature
12	College van Diakenen	D	X	Pauline Kuipers (treedt eind 2024 terug)
13	College van Kerkrentmeesters	O-K	X	Hans Bergwerff
14	Predikanten met Bijzondere Opdracht	P	X	Arja Hoogerbrugge
15	Voorzitter	O	X	David Renkema
16	Kloosterkerk	O	A	Marc Blom
17	Evangelisch-Lutherse Gemeente	P	A	Erwin de Fouw
18	Beleidssecretaris		A	Shari van den Hout
19	Stek-voor Stad en Kerk	P	A	Derk Stegeman
20	Kerk in Den Haag		G	Greet Kappers

¹ Stand van zaken per 31/12/2023

D=diaken, O=ouderling, O-K= ouderling kerkrentmeester, P=predikant, A =adviseur, G=gast, X= stemgerechtigd

Jaarverslag archiefwerkzaamheden 2023

Inleiding

In het vorig verslag werd vermeld dat het accent van onze activiteiten zal worden gelegd op het nader selecteren van de tot nu toe beschreven archieven en het gereed maken van deze stukken voor overdracht aan het Haags Gemeentearchief. Deze werkzaamheden vroegen in 2023 veel aandacht.

Er werd advies uitgebracht aan het College van Kerkrentmeesters over de overdracht van enkele oude bijbels en over de meest geschikte plaats voor de plaquette ter herinnering aan ds. F.C. van Evert, de eerste predikant van de Bethelkerk.

Ontvangen archieven

In het verslagjaar werden enkele aanvullingen op reeds aanwezige collecties verkregen. Dit betrof o.m. stukken van de wijkdiaconie van de SoW-gemeente Petrakerk/Johanneskapel (thans Bosbeskapel) en de Gereformeerde classis.

Bewerkte archieven

In het verslagjaar zijn de volgende archieven in tweede lezing bewerkt:

Bergkerk, Bethelkapel, Exoduskerk, Gereformeerde classis Den Haag, Gereformeerde Kerk Escamp, Gereformeerde Kerk Loosduinen, Pauluskerk en de Valkenboskerk

Bij het nader ordenen van de papieren van de Gereformeerde classis werd in deze collectie een drietal dozen met stukken van de Christus Triumfatorkerk aangetroffen. Deze documenten zijn teruggegeven aan de wijkkerkrentmeesters van deze kerk

Bibliotheek

De bibliotheek van het College van Kerkrentmeesters werd aangevuld met de brochure 'Oranjekerk 's-Gravenhage 1935-1985'. Deze publicatie verscheen ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de voormalige Hervormde Oranjekerk aan de Gouverneurlaan. Bij het selecteren van een aantal brochures werd een oude instructie voor de Commissie van Ontvangst van de Remonstrantse gemeente Rotterdam aangetroffen. Deze publicatie werd aan deze gemeente overgedragen.

Jaarlijks gesprek met College

Het jaarlijks overleg van het College van Kerkrentmeesters met de archivaris Hans van Spanning had plaats op 9 september 2023. Het college stemde in met een voorstel van de archivaris om een aantal beschadigde oude bijbels die voor het archief niet van belang zijn, over te dragen aan een bijbelrestaurateur om als werkmateriaal te kunnen gebruiken.

Tevens besloot het college om niet in te gaan op een verzoek van de projectontwikkelaar van de Bethelkerk om de plaquette ter herinnering aan ds. F.K. van Evert (1903-1943), die naar de Abdijkerk is overgebracht, terug te plaatsen in de voormalige Bethelkerk. De archivaris wees erop dat ds. Van Evert van 1937 tot 1941 de eerste predikant was van de Bethelkerk in de voormalige Hervormde gemeente Loosduinen. Na het buiten gebruik stellen voor de eredienst van de Bethelkerk was naar zijn mening de Abdijkerk als vertegenwoordiger van de voormalige Hervormde gemeente Loosduinen het meest aangewezen kerkgebouw om deze plaquette te bewaren. Het college nam dit advies over.